

Bemærkninger til lovforslaget

1. Formål

Formålet med dette lovforslag og det samtidig hermed fremsatte forslag til ændring af kildeskatteloven og lov om særlig indkomstskat m.v. er at udmønte de økonomiske 3-års aftaler for årene 1992 til 1994 mellem regeringen og de kommunale parter.

Hovedformålet med dette lovforslag er at indføre et nyt ældrekræterium i udligningen. Kommuner med et relativt stort antal ældre over 85 år sikres med lovforslaget bedre mulighed for at tilgodese de ældre.

2. Nyt ældrekræterium

2.1. Beskrivelse af udligningssystemet

I lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner er der fastsat to ordninger, hvorefter der sker udligning af kommunernes forskelle i udgiftsbehov:

en landsudligning for alle landets primærkommuner herunder også den primærkommunale del af København og Frederiksberg. Der udlignes 35 pct. af forskellene i udgiftsbehov.

en hovedstadsudligning for kommunerne i hovedstadsområdet, bestående af Københavns og Frederiksberg kommuner samt kommunerne i Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter. Denne udligning lægges oven i landsudligningen af udgiftsbehov. Der udlignes 25 pct. af forskellene i udgiftsbehov.

En kommune, hvis udgiftsbehov pr. indbygger er mindre end det gennemsnitlige udgiftsbehov pr. indbygger for landet som helhed, skal yde et årligt tilskud til de kommuner, hvis udgiftsbehov er større end det gennemsnitlige udgiftsbehov pr. indbygger. Ordningerne hviler i sig selv. De er rent mellemkommunale uden statstilskud.

Beregningen af en kommunes udgiftsbehov er baseret på 'kriterier' og 'vægte'. Kriterierne er faktorer, der er bestemmende for kommunale udgifter, f.eks. en kommunes andel af landets samlede antal indbyggere i aldersgruppen 0-6 år eller antal 65-74-årige.

En (amts)kommunes udgiftsbehovstal opgøres som summen af disse kriterier, idet det i loven er fastsat, i hvilket forhold – eller med hvilken vægt – de enkelte kriterier skal indgå i beregningen.

Vægtene beregnes ved, at landets amtskommunale og primærkommunale nettodriftsudgifter fordeles på de enkelte kriterier ud fra en vurdering af, hvilket

kriterium, der må anses for at have størst betydning for størrelsen af udgiftsområdet. Udgifter, der retter sig mod to eller flere kriterier, deles mellem kriterierne i forhold til deres andel af udgifterne.

Et kriteriums vægt bestemmes herefter af den samlede størrelse af de udgifter, der er henregnet til det pågældende kriterium.

2.2. Nyt ældrekræterium

Lovforslaget indebærer, at der indføres et nyt ældrekræterium i den primærkommunale udligning af udgiftsbehov, nemlig 'antal 85-årige og derover'. Det nye ældrekræterium fremgår af den foreslåede affattelse af § 7, stk. 2, nr. 6-7, i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner (landsudligningen), jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og af den foreslåede affattelse af lovens § 9, stk. 2, nr. 6-7 (hovedstadsudligningen), jf. lovforslagets § 1, nr. 2. Lovforslaget skal ses på baggrund af regeringens aftaler af 11. juni 1991 med de kommunale parter, hvori indgår: »der er enighed om at bede Finansieringsudvalget undersøge mulighederne for et nyt udgiftsbehovskriterium, f.eks. over 85-årige, således at kommuner med særligt mange indbyggere i denne aldersklasse tilføres ekstra midler«. I den nuværende udligningsordning indgår to alderskriterier rettet mod udgifterne på ældreområdet: antal 65-74-årige og antal 75-årige og derover. Siden indførelsen af disse kriterier er der imidlertid sket en aldersmæssig forskydning i ældrebefolkningen, således at andelen af ældre over 85 år er blevet forholdsmæssigt større, hvorfor en stadig større del af kommunernes udgifter vedr. plejehjem, ældreboliger, døgnpleje og hjemmehjælp mm. vedrører de over 85-årige. Med indførelse af det nye ældrekræterium '85-årige og derover' vil opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov i højere grad afspejle kommunernes faktiske udgifter på ældreområdet.

Indførelsen af kriteriet 85-årige og derover vil have virkning fra og med tilskudsåret 1992. Dette indebærer, at der foretages en omberegning af de i juni 1991 forløbige udmeldte tilskud for 1992. Omberegningen vil ske i tilknytning til den sædvanlige midtvejsregulering af tilskuddene i 1992.

2.3. De foreslåede vægte

Nedenfor er vist, hvilken vægt ældrekræterierne får efter indførelse af et nyt ældrekræterium (85-årige og derover), jf. kolonne 2. Kolonne 1 er de nuværende vægte.